

Leo Trotskij: De fyras deklARATION¹

Om nödvändigheten av och principerna för en ny International

(26 augusti 1933)

[Ur *Writings of Leon Trotsky [1933-34]*, New York: Pathfinder Press 1975, s 49-52. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Fullt medvetna om det stora historiska ansvar som tillfallit dem, har undertecknade organisationer enhälligt beslutat att slå samman sina styrkor för att gemensamt arbeta för ett pånyttfödande av den revolutionära proletära rörelsen i internationell skala. Som grundval för sin verksamhet fastställer de följande principer:

1. Den imperialistiska kapitalismens dödliga kris har ryckt undan stödet för reformismen (socialdemokratien, Andra internationalen, Internationella fackföreningsfederationens byråkrati),² och ställer på ett oavvisligt sätt frågan om att bryta med den reformistiska politiken och om att revolutionär kamp för att erövra makten och upprätta proletariats diktatur är det enda sättet att omvandla det kapitalistiska samhället till ett socialistiskt samhälle.
2. Genom själva sin natur har den proletära revolutionens frågor en internationell karaktär. Proletariatet kan bara bygga ett fullständigt socialistiskt samhälle på grundval av arbetsdelningen i världen och ett internationellt samarbete. Undertecknade avvisar därför kategoriskt teorin om "socialism i ett land", som undergräver den proletära internationalismens själva grundvalar.
3. Lika energiskt måste man även avvisa austromarxisternas,³ centristerernas och vänsterreformisternas teorier, som med den socialistiska revolutionens internationella karaktär som förevändning förespråkar en avvaktande passivitet avseende sitt eget land, och därmed i själva verket överlämnar proletariatet i fascismens händer. Om ett proletärt parti under nuvarande historiska omständigheter avstår från att gripa makten, begår det det allra värsta förräderi. När ett proletariat segrar i ett land måste det stärka sin nationella diktatur genom att bygga socialismen, men detta uppbygge förblir av nödvändighet ofullständigt och motsägelsefullt ända tills arbetarklassen griper den politiska makten i åtminstone några få utvecklade kapitalistiska länder. Samtidigt måste den segerrika arbetarklassen i ett land rikta alla sina ansträngningar på att utvidga den socialistiska revolutionen till andra länder. Motsättningen mellan maktövertagandets nationella karaktär och det socialistiska samhällets internationella karaktär går bara att lösa med hjälp av ett modigt revolutionärt agerande.
4. Tredje internationalen uppstod ur oktoberrevolutionen, slog fast den proletära politikens principer under den imperialistiska epoken och gav världsproletariatet de första lärdomarna i revolutionär kamp om makten. Men den föll offer för en rad historiska motsättningar. Socialdemokratiens

1 "De fyras deklARATION", *The Militant*, 23 september 1933. Undertecknad av representanter för fyra organisationer dagen innan de deltog i en konferens i Paris. DeklARATIONEN fick inte fler anhängare vid konferensen, där den utgjorde en minoritetsuppfattning.

2 Internationella fackföreningsfederationen (som ibland kallades Amsterdaminternationalen eller den "gula" internationalen) var den största organisationen på sitt område och kontrollerades av reformister. Dess stalinistleda rival var Röda fackföreningsinternationalen, också känd som Profintern.

3 Austromarxism syftar på den slags reformism som praktiserades av det österrikiska socialistpartiet, som var medlem i Andra internationalen.

förrådiska roll och kommunistpartiernas omognad och oerfarenhet ledde till att de revolutionära rörelserna i öst och väst föll samman. Genom att den proletära diktaturen förblev isolerad till ett underutvecklat land fick den alltmer konservativa och nationellt inskränkta sovjetbyråkratin en utomordentlig makt. Kominterns sektioners slaviska beroende av det sovjetiska ledarskapet ledde i sin tur till en ny rad allvarliga nederlag, till ett byråkratiskt förfall av kommunistpartiernas teori och praktik och till att de försvagades organisatoriskt. Dessutom visade sig Komintern inte bara oförmögen att fullfölja sin historiska roll, utan blev också alltmer ett hinder för den revolutionära rörelsen.

5. Fascismens framryckning i Tyskland ställer arbetarklassens organisationer inför en avgörande prövning. Socialdemokratin bekräftade återigen den beteckning som Rosa Luxemburg gav den⁴ och visade sig för andra gången vara "ett stinkande lik". För att arbetarklassen ska kunna segra över kapitalismen måste reformismens organisationer, idéer och metoder övervinnas.

6. Händelserna i Tyskland visade lika uppenbart att Tredje internationals har kollapsat. Trots att det tyska kommunistpartiet har existerat i 14 år, trots de erfarenheter det har gjort under enorma strider, trots sovjetstatens moraliska stöd och de rikhaltiga propagandamedlen, uppvisade det en total oförmåga under den svåra ekonomiska, sociala och politiska krisen, under de för ett revolutionära parti så utomordentligt gynnsamma förhållandena. Därmed visade det slutgiltigt, att det trots hjältemodet bland många av sina medlemmar hade blivit helt oförmöget uppfylla sin historiska roll.

7. Världskapitalismens ställning; den skrämmande kris som har slungat ner arbetarmassorna i oerhörd misär; de förtryckta koloniala massornas revolutionära rörelse; den internationella faran för fascism; perspektivet på en ny rad krig som hotar att ödelägga hela den mänskliga kulturen – detta är omständigheter som oavvisligt kräver att den proletära förtruppen svetsas samman i en *ny (Fjärde) international*. Undertecknade förpliktigar sig att på kortas möjliga tid och av alla sina krafter bilda denna international på den fasta grundval av teoretiska och strategiska principer som Marx och Lenin har slagit fast.

8. Undertecknade är redo att samarbeta med alla organisationer, grupper och fraktioner som verkligen utvecklas från reformism eller byråkratisk centrism (stalinism) till en revolutionära marxistisk politik, men förkunnar samtidigt att den nya internationalen inte kan tolerera någon undfallenhet mot reformism eller centrism. Man kan inte uppnå arbetarklassens nödvändiga enhet genom att blanda samman reformistiska och revolutionära uppfattningar och inte heller genom att anpassa sig till den stalinistiska politiken, utan bara genom att bekämpa båda de bankrutta internationalernas politik. För att vara vuxen sin uppgift får inte den nya internationalen tillåta några avvikelser från de revolutionära principerna avseende uppror, proletär diktatur, sovjetiska statsformer, etc.

9. Genom sin klassbas, sina samhälleliga grundvalar och de obestridligt förhärskande egendomsformerna är Sovjetunionen än idag en arbetarstat, det vill säga ett verktyg för att bygga ett socialistiskt samhälle. På sin fana kommer den nya internationalen att som en av sina viktigaste uppgifter skriva försvaret av sovjetstaten mot imperialism och inre kontrarevolution. Just det revolutionära försvaret av Sovjetunionen gör att vi har till absolut nödvändig uppgift att befria hela världens revolutionära styrkor från det stalinistiska Kominterns skadliga inflytande och bygga en ny international. Bara på

---

4 Rosa Luxemburg (1871–1919) var en av den marxistiska rörelsens mest framstående ledare, och före Första världskriget en ledande motståndare mot revisionism och opportunist. Hon fängslades 1915 men hjälpte senare till att grunda Spartakistförbundet och det tyska kommunistpartiet. Hon och Karl Liebknecht mördades i januari 1919 på order av den socialdemokratiska krigsministern i Ebert-Scheidemanns regering, Gustav Noske.

villkor att de internationella proletära organisationerna står helt oberoende från den sovjetiska byråkratin och att dess felaktiga metoder outtröttligt avslöjas inför arbetarmassorna är det möjligt med ett framgångsrikt försvar av Sovjetunionen.

10. *Partidemokrati* är en nödvändig förutsättning för att revolutionärt proletära partier ska utvecklas på ett sunt sätt både i nationell och internationell skala. Det är inte möjligt med ett verkligt revolutionärt parti utan att det finns frihet för kritik, utan att funktionärer väljs uppifrån och ner, utan att basmedlemmarna kontrollerar apparaten.

Under illegala förhållanden uppstår ett behov av hemlighetsfullhet som fullständigt förändrar formerna för det revolutionära partiets interna liv, och gör omfattande diskussioner och val svåra, om inte helt omöjliga. Men även under de allra svåraste villkor och omständigheter har de grundläggande krav som en sund partiregim måste uppfylla kvar sin fulla kraft: ärlig information om partiet, frihet att kritisera och en verklig inre enhet mellan ledarskapet och partimajoriteten. Efter att den reformistiska byråkratin hade kväst och krossat de revolutionära arbetarnas vilja, omvandlade den socialdemokratin och fackföreningarna till kraftlösa organ, trots att medlemsantalet uppgår till miljontals. Efter att ha kvävt den inte demokratin kvävde den stalinistiska byråkratin också Komintern. Både den nya internationalen och de partier som ansluter sig till den måste bygga hela sitt inre liv på den *demokratiska centralismens* grundvalar.

11. Undertecknade har bildat en permanent kommission bestående av bemyndigade representanter, vars uppdrag är:

- a. att utarbeta ett programmatiskt manifest som ska bli den nya internationalens konstitution;
- b. att förbereda en kritisk analys av den nuvarande arbetarrörelsens organisationer och strömningar (teoretisk kommentar till manifestet);
- c. att utarbeta teser om den proletärt revolutionära strategins alla grundläggande frågor;
- d. att representera undertecknade organisationer i hela världens ögon.

Undertecknare:

E. Bauer – Internationella vänsteroppositionen (bolsjevik-leninisterna)

J. Schwab - SAP (Socialistiska arbetarpartiet – Tyskland)

P. J. Schmidt - OSP (Oberoende socialistpartiet – Nederländerna)

H. Sneevliet⁵ - RSP (Revolutionära socialistpartiet - Nederländerna)

---

5 Peter J. Schmidt var ledare för Oberoende socialistpartiet, som senare gick samman med Revolutionära socialistpartiet och blev nederländsk sektion i Internationella kommunistiska förbundets (IKL, det namn som internationella vänsteroppositionen antog 1933). Henricus Sneevliet (1883–1942) var en av grundarna av den marxistiska rörelsen i Indonesien och kommunistpartiet i Nederländerna, och valdes 1933 in i parlamentet. Han skrev samma år under De fyras deklARATION, varefter hans parti RSP anslöt sig till IKL. Sneevliet lämnade Fjärde internationalen 1938 och avrättades av nazisterna under Andra världskriget.